

העוררת

עמותת שיערי נועם ע"ר 580551869

מרח' אם הבנים 9 ביתר עילית
באמצעות מר יעקב משה רוזנפלד ומר חיים דוד גרשון קליין
טל: 077-4703122 פקס': 052-7154767

- נ ג ד -

המשיב

משרד החינוך

ע"י ב"כ מלשכת היועצת המשפטית במשרד
החינוך
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים
טל: 02-5603740 פקס': 02-5603840

החלטה

בפנינו ערר על החלטת המשיב מיום 10.6.2024 לדחות בקשה שהגישה העוררת לחידוש רשיון בית ספר (תרבותי ייחודי) לשנה"ל תשפ"ה, ברחוב אם הבנים 9 בביתר עילית, סמל מוסד 645119 (להלן: "ההחלטה").

נימוקי ההחלטה

המשיב דחה את בקשת העוררת מהנימוקים הבאים:

1. ממצאי בדיקת איתנות פיננסית שנערכה לבעלות מלמדים כי רמת האיתנות הפיננסית של הבעלות לקויה.
להלן הממצאים:
 - א. לבעלות גירעון בהון החוזר בסך של כ-257 אלפי ₪, המהווה כ-34% מהמחזור.
 - ב. לבעלות גירעון ביתרת נכסים נטו לשימוש לפעילות בסך של כ-272 אלפי ₪, המהווה כ-36% מהמחזור.
 - ג. לבעלות גירעון ביתרת נכסים נטו בסך של כ-247 אלפי ₪ המהווה כ-33% מהמחזור.
 - ד. בשנים 2020 – 2022 לבעלות עודף הוצאות על הכנסות בסך של כ-240 אלפי ₪, המהווה כ-12% מהמחזור באותן שנים.
 - ה. בהתאם לנוהל של משרד החינוך בנושא איתנות פיננסית, מצאנו כי ציוני הבעלות בשנים 2021 ו-2022 הינם 28 ו-6 מתוך 100 בהתאמה. ציונים אלו מהווים איתנות פיננסית נמוכה ביותר.
 - ו. לבעלות חוב בגין שכר לעובדיה השקול לכ-10 חודשי שכר.

ביום 7 באפריל 2023 בוצע לבעלות הליך שימוע על ידי אגף ביקורת בעלויות והיא נתבקשה להעביר התייחסות מנומקת ודוחות כספיים לשנת 2023 המוכיחים שיפור באיתנות וביצוע תיקון ליקויים, אך הבעלות בחרה שלא לעשות כן. ביום 15 במאי 2024 בוצע לבעלות הליך שימוע על ידי אגף רישוי, במסגרתו הבעלות העבירה דוחות כספיים מבוקרים לשנת 2023 המוכיחים כי חל שיפור קל בציון האיתנות והוא עומד על 32 מתוך 100, ציון זה מהווה איתנות פיננסית נמוכה. בסקירת הדוחות הכספיים לשנת 2023 עולה כי הבעלות ממשיכה שלא לשלם שכר לעובדיה, ובסוף שנת 2023 לבעלות קיים חוב בגין שכר לעובדיה השקול לכ-7 חודשי שכר. לפיכך, עולה כי לבעלות אין בסיס כספי נאות לשם קיום מוסד החינוך כנדרש בחוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969. לאור האמור לעיל, החלטתי שלא לאשר חידוש רישיון למוסד לשנה"ל תשפ"ה."

עיקר נימוקי העוררת

העוררת טענה בכתב הערר כי בהמשך לביקורת האיתנות הפיננסית של המוסד, העמותה פעלה לתיקון הליקויים כדלקמן:

- א. כל התשלומים עבור קופות הגמל שולמו במלואם. מצ"ב אסמכתאות.
 - ב. העמותה פועלת לסלק את כל חובותיה לעובדים ומתחייבת לשלם את כל החובות עד סוף 2024. כמו כן העמותה מקפידה כיום לשלם את כל התשלומים בזמן.
 - ג. העמותה פועלת להגדיל את הכנסותיה ולשפר את רמת האיתנות הפיננסית. כבר ב-2024 הוגדלו התרומות והושגו תרומות נוספות.
- על בסיס טיעונים אלו טענה העוררת כי יש מקום להתחשב בה ולאפשר לה לקבל רישיון לשנה"ל תשפ"ה.

עיקר נימוקי המשיב

המשיב טען בתגובה לערר כי דין הערר להידחות ואין מקום להתערבות ועדת הערר בהחלטה. העוררת מפעילה משנת הלימודים תשפ"ב את מוסד החינוך, ישיבת כתר התורה בעיר ביתר עילית. מדובר בבית ספר על יסודי, ישיבה קטנה, במעמד תרבותי ייחודי ובו 18 תלמידים בכיתות ט'-י'.

ביום 8.2.2024 הגישה העוררת בקשה לחידוש הרישיון לשנה"ל תשפ"ה. סך הכיתות המבוקשות 3, עם 65 תלמידים.

במהלך שנה"ל תשפ"ד החלה להתבצע אצל העוררת בדיקת איתנות פיננסית. בדיקה זו העלתה ממצאים חמורים שבעקבותיהם נערך לעוררת שימוע. העוררת נדרשה לנקוט בפעולות מיידיות, בין היתר לצמצום הוצאותיה, להרחבת מקורות הכנסה, ולביצוע פעולות לשיפור היחסים הפיננסים.

העוררת לא הגישה התייחסות ומסמכים למכתב ההתראה שנשלח אליה וביום 12.5.2024 נשלח לעוררת מכתבו של מר אולג סייביץ, מנהל תחום בכיר ביקורת בעלויות במשיב, ובו הודיע על סיום הליך השימוע והעברת המלצה לאי חידוש הרשיון.

ביום 15.5.2024 נשלח לעוררת מכתב התראה/שימוע טרם דחיית הבקשה לחידוש הרשיון.

ביום 19.5.2024 העלתה העוררת למערכת הרישוי דוחות כספיים לשנת 2023 שמלמדים כי היא עדיין לא משלמת שכר לעובדיה, וקיים חוב השקול לכ-7 חודשי שכר. הוכח שיפור קל בציון האיתנות הפיננסית אך עדיין מצוי ברמה נמוכה.

המשיב שקל את כלל המסמכים וביום 10.6.2024 ניתנה החלטת הדחייה.

המשיב הפנה בתגובתו לנוהל איתנות פיננסית ולכך שהציונים שהתקבלו משקפים רמת איתנות פיננסית נמוכה ביותר, באופן המחייב קבלת מסקנה לדחיית בקשת הרישוי.

בנוסף, העוררת מצויה בחובות שכר לעובדים, המשקפים כ-10 חודשי שכר לשנת 2022 וכ-7 חודשי שכר לשנת 2023, ובהכרח ציון האיתנות הפיננסית הריאלי של העוררת עתיד לרדת שוב לרמה 4, (הרמה נמוכה ביותר), לאחר תשלום חובות לעובדים כמתחייב.

המשיב ציין, בין היתר כי חובות שכר לעובדים מהווה הפרה יסודית של תנאי הרשיון השומטת את הקרקע תחת הבקשה.

בכל הנוגע למסמכים שהוגשו במסגרת הערר נטען כי הם אינם מלמדים על ביצוע תשלומים לקופות הגמל כנטען. מדובר בתדפיסים מחשבון הבנק של הבעלות לפיהם לכאורה בוצעו העברות בנקאיות מחשבון הבנק של הבעלות לחשבון הבנק של הראל פנסיה. לא צורף דו"ח פיזור של סכומי החוב השונים לחשבונות העובדים הרלוונטיים ואין אסמכתא מחברת הראל. לצורך הוכחת ביצוע השבת חובות יש להמציא אישורי הפקדות מהקופה אליה הועברו הכספים ואישור כי אכן הופקדו בחשבונות העובדים הרלוונטיים. ללא שיוך הכספים, הם עדיין שייכים לבעלות.

המשיב התייחס גם לכך שמספר התלמידים נמוך ביותר ואינו בהתאם לדרישות הדין. לפי תקנה 3 לתקנות מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים (הכרה במוסד חינוך חרדי) תשס"ט-2009 מוסד צריך לקיים לימודים עבור 50 תלמידים לפחות בשלוש דרגות כיתה רצופות המקבילות לכיתות ט'-י"א. החריג למוסד צומח ניתן לשנתיים ראשונות בלבד. העוררת סיימה זה מכבר שלוש שנות לימודים והיא מבקשת חידוש רשיון לשנה רביעית והחריג לא חל עליה. היא הצהירה כי לומדים בישיבה 18 תלמידים בלבד. לפי הנתונים ממערכת הרישוי ועל סמך דיווח הבעלות, מספר התלמידים בפועל עומד על 11 בלבד. הפער המשמעותי במספר התלמידים נמצא כבר במהלך ביקורו של המפקח הפדגוגי במוסד ביום 4.5.2023. לכן הומלץ על הענקת רשיון לשנה"ל תשפ"ד בלבד לפני משורת הדין.

משכך, אף אלמלא נדחתה העוררת כבר בשלב הבדיקה הפיננסית, סביר להניח כי הייתה מתקשה לעמוד בתנאי נוהל הרישוי הדורש חוות דעת פדגוגית חיובית. המשיב הוסיף כי בביקור פתע שערך המפקח במוסד ביום 31.7.2024 נמצא כי בשנה"ל הנוכחית למדו בו כ-6 תלמידים בלבד.

דיון והכרעה

תיק הערר נקבע לדיון בפני הוועדה להשלמת טיעון בעל פה ליום 9.9.2024. הדיון בתיק נקבע לשעה 11:00. בשעה 10:13 לערך עדיין לא התייצב נציג מטעם העוררת, על אף שנשלחו אישורי הגעה יום קודם לכן. בירור עם רכזת הוועדה העלה כי בשעה 11:00 התקבל מייל מהגב' חיה גיטל טאוב שהודיעה כי אינה מרגישה טוב. הוועדה קבעה כי בנסיבות העניין תינתן החלטה על בסיס החומרים המצויים בתיק ומן הראוי היה ליתן הודעה במועד מוקדם יותר בדבר אי הגעת העוררת לדיון.

לאחר בחינת כלל הטענות של הצדדים, החליטה הוועדה לדחות את הערר ולהלן נימוקי החלטתה.

חוק מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים, תשס"ח-2008 (להלן: "החוק") קובע כי **אדם המבקש להכיר במוסד חינוך כמוסד חינוך תרבותי ייחודי, רשאי לפנות אל השר בבקשה להכרה, לפי הוראות שקבע השר, באישור ועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת (להלן – בקשת הכרה).**

החוק קובע כי השר או מי שהוא הסמיך לכך יכיר במוסד חינוך כמוסד חינוך תרבותי ייחודי אם ראה שהתקיימו בו כל אלה:

- (1) ניתן בו חינוך שיטתי הנובע מאורח חייה של הקבוצה התרבותית הייחודית הלומדת בו בהתאם למאפייניה הייחודיים, ותוכנית הלימודים בו ואורח הפעילות במסגרתו אינם נוגדים את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
- (2) לומדים בו תלמידים במספר שלא יפחת ממספר שקבע השר, ומספר שעות הלימודים בו הוא כפי שקבע, והכל בהתחשב במאפייניהם ובצורכיהם המיוחדים של מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים של כל קבוצה תרבותית ייחודית; הוראות לפי פסקה זו ייקבעו באישור ועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת;
- (3) הוא עומד בתנאים למתן רישיון לפי הוראות פרק ג'.

סעיף 13 לחוק מונה תנאים למתן רישיון למוסד, ובכלל זה קיומו של בסיס כספי לקיום המוסד. תקנה 3 לתקנות מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים (בקשה לרישיון) תשס"ט-2009 מפרטת את המסמכים המחוייבים בהגשה, לרבות דוח כספי לשנת הכספים האחרונה ותצהיר כי משכורות העובדים במוסד שולמו על פי כל דין.

נוהל רישוי ונוהל הכרה – חידוש רשיון לבית ספר תרבותי ייחודי בחינוך המוכר שאינו רשמי (להלן: "נוהל הרישוי") מתייחס, בין היתר, לדרישות בהן צריך מוסד לעמוד כתנאי לחידוש רשיון. בתחום הכספים על המוסד החינוכי להוכיח איתנות פיננסית בהתאם למבחנים המפורטים בנוהל קביעת איתנות פיננסית לבעלות (להלן: "נוהל איתנות פיננסית").

החלטת המשיב נשוא הערר מפורטת מאוד ומבוססת על דוחות פיננסיים של העוררת ועל הוראות נהל איתנות הפיננסית.

ממצאי בדיקת האיתנות הפיננסית שעמדו בבסיס החלטת הדחייה נשוא הערר לא שנויים במחלוקת. לעוררת ניתן ציון 28 ו-6 מתוך 100 לשנים 2021 ו-2022 בהתאמה. נהל איתנות פיננסית מורה כי ציוני איתנות פיננסית נמוכים מ-30 מצויים ברמת איתנות פיננסית נמוכה ביותר. הנוהל קובע כי תינתן המלצה על אי חידוש רשיון ברמת זו.

נוסיף כי לעוררת חובות שכר לעובדיה, ובכך מפירה את תנאי הרשיון שניתן לה ואף מטעם זה אין הצדקה להיעתר לבקשתה לחידוש רשיונה.

בערר טענה העוררת כי שילמה את כל התשלומים לקופות הגמל והיא פועלת לסלק את כל החובות לעובדים. כמו כן היא פועלת להגדלת הכנסותיה. כפי שטען המשיב, אין במסמכים שצורפו הוכחות מספקות כי אכן שולמו כל החובות לעובדים, וממילא העוררת הוסיפה וטענה כי היא מתחייבת לשלם את כל החובות, כך שבפועל טרם שילמה את מלוא החובות כנדרש ממנה. הוועדה תוסיף כי לא הובהר בטיעוני העוררת מקורות תשלום חובות השכר וההשפעה של התשלומים על מצבה הפיננסי בהתאם למבחני איתנות הפיננסית.

בכל מקרה, אין הצדקה להיעתר למתן רשיון על יסוד הנתונים הפיננסיים כפי שהוצגו וחובות השכר הכבדים שצברה העוררת (בקשר עם חובת המשיב לוודא כי מתקיימת רמה נאותה בהיבטים שונים, לרבות בהיבטים כספיים, ר' עמ"ן (י-ס) 16290-03-16 **כרם לחינוך ותרבות בע"מ נ' מדינת ישראל - משרד החינוך** (נבו 5.7.2016)).

המשיב העלה בכתב התגובה טיעונים נוספים בקשר עם מספר התלמידים במוסד שאינו עומד בדרישות המינימום, כך שגם מטעם זה ברי שהבקשה לחידוש הרשיון הייתה נדחית. אולם בנסיבות העניין אין צורך להידרש לנימוק זה שלא הופיע בהחלטת המשיב נשוא הערר, שכן דין הערר להידחות על יסוד הטעמים הפיננסיים כאמור לעיל וכמפורט בהחלטת המשיב.

אומנם מדובר בבעלות קיימת וקיים הבדל בבחינת בקשות לקבלת רשיון למוסד חדש לבקשות לחידוש רשיון, (ר' בעניין בג"ץ 164/97 **קונטרס בע"מ נ' משרד האוצר, אגף המכס והמע"מ**, פ"ד נב(1) 289 311 (1998)), אולם עובדה זו נלקחה בחשבון הן על ידי המשיב בהליך בחינת הבקשה והן במתן הכרעה

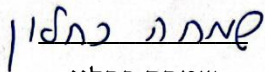
זו, ומשלא הוכחה תשתית כלכלית מספקת, אין מקום להיעתר לטענות העוררת ולהעניק לה רשיון לתקופה נוספת.

לנוכח האמור החלטנו לדחות את הערר. לא הונח בפני הוועדה בסיס מספק המצדיק סטייה מהוראות הנהלים בנסיבותיו של מוסד זה. לא מצאנו טעמים לקבוע כי יש מקום להתערב בהחלטה, לא נמצא כי נפלה בה פגם ולכן אין מקום להתערבות בה.

סוף דבר, הערר נדחה.

זכות ערעור לפי סעיף 14א לחוק הפיקוח לבית המשפט לעניינים מינהליים בהתאם לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין) התשס"א-2000.

ניתן ביום ג' בחשון תשפ"ה, 4 בנובמבר 2024.

שמחה כחלון
חברת ועדה

מיטל קורקוס, עו"ד
יו"ר הועדה

אפרת קפלן, עו"ד
חברת ועדה